

Koncepcja człowieka w *Granicy* Zofii Nałkowskiej

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń zna:

- podstawowe fakty dotyczące autorki powieści oraz samego utworu,
- główne przesłanie powieści,
- termin „powieść psychologiczna”,
- wyrażenia i zwroty, których używa się w przemówieniu,
- historię głównego bohatera,

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- przedstawić swoje zdanie dotyczące przeczytanej lektury,
- interpretować utwór, dostrzec w nim najważniejsze problemy, określić gatunek,
- znaleźć w tekście potrzebne mu informacje i cytaty,
- współpracować z grupą rówieśników,
- zebrać i opracować materiały do charakterystyki bohatera.

2. Metoda i forma pracy

Metody: burza mózgów, dyskusja, praca z tekstem, praca w grupach

Formy: zbiorowa, indywidualna

3. Środki dydaktyczne

Tekst powieści Zofii Nałkowskiej

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Rozważania na temat wstępnych wrażeń uczniów z lektury. Zapisanie tematu. Podanie wiadomości o autorce (wiedzę uczniów uzupełnia nauczyciel)

b) Faza realizacyjna

1. Uczniowie wspólnie z nauczycielem przeprowadzają analizę konstrukcji powieści. Zastanawiają się, jaka jest rola tej konstrukcji, jaka jest rola narratora, jaki to rodzaj

powieści?

- Pytanie: Granica – o czym jest ta książka? Zastosowanie metody burzy mózgów.
- Uczniowie analizują zapis na tablicy.

Młody panicz + uwiedziona prosta dziewczyna + panna z dobrego domu = romans i tragedia

- Uczniowie dostrzegają, że zapis na tablicy jest pewnym schematem. Nauczyciel wyjawia, że taki miał być początkowy tytuł powieści – *Schematy*.
- Uczniowie zastanawiają się nad głównym bohaterem i schematami w jego życiu. Zastanawiają się, czy wg Nałkowskiej człowiek to schemat czy wyjątek?
- Nauczyciel zwraca uwagę uczniów na centralne przeciwieństwa, jakie ukazuje lektura: pogląd człowieka na siebie a poglądy innych. Zadaje pytanie: gdzie leży prawda, czy w sądach i ocenach jednostki formułowanych przez innych ludzi, czy w sądach o sobie, które każdy stwarza?
- Nauczyciel zapisuje na tablicy cytaty z powieści: *Jest się takim, jakim widzą ciebie inni ludzie, nie jak myślimy o sobie my, jest się takim jak miejsce, w którym się jest*. Uczniowie wypowiadają swoje zdanie na ten temat.
- Praca w grupach – uczniowie dostają polecenie zebrania informacji do charakterystyki Zenona. Każda z grup zajmuje się wybranym przez siebie punktem z życiorysu bohatera, np. młodość Zenona, Zenon – dziennikarzem, Zenon i Justyna itd. Zwrócenie uwagi na to, że opis Zenona jest inny ze względu na to, kto dokonuje charakterystyki.
- Przedstawienie efektów pracy (na następny dzień uczniowie mają przynieść skserowane notatki swoich grup dla kolegów).
- Nauczyciel przedstawia propozycję zorganizowania rozprawy, w której oskarżonym byłby Zenon Ziembiewicz. Wspólne przygotowanie „Przepisu na dobre przemówienie” – zebranie odpowiednich zwrotów i wyrażeń.

c) Faza podsumowująca

Nauczyciel podsumowuje lekcję, jeszcze raz zwraca uwagę na najważniejsze wiadomości dotyczące powieści. Zadaje prace domową, jaką jest przygotowanie mowy oskarżycielskiej lub obrończej Zenona. Uczniowie mają bazować na materiale zebrany podczas lekcji.

5. Bibliografia

Z. Nałkowska, *Granica*, Czytelnik, Warszawa 1971.

6. Czas trwania lekcji

45 minut

7. Załączniki

brak

8. Uwagi do scenariusza

brak